

УДК 664

Савчук О. – ст. гр. МОм-51, Фік М. – ст. гр. МОм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РОЗВИТОК ХАРЧОВОГО МАШИНОБУДУВАННЯ – ОДИН З ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.т.н., доцент Зварич Н.М.

Savchuk O., Fik M.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

DEVELOPMENT OF FOOD ENGINEERING IS ONE OF THE WAYS TO INCREASE THE POTENTIAL OF FOOD INDUSTRY OF UKRAINE

Supervisor: Ph.D., Assoc. Prof. Zvarych N.M.

Ключові слова: харчова промисловість, харчове машинобудування

Keywords: food industry, food engineering

Харчова промисловість України забезпечує соціально-економічну стабільність та продовольчу безпеку населення, відіграє важливу роль у зростанні української економіки, має значну частку в структурі промисловості (21,0% у 2017 р.), сприяє формуванню експортного потенціалу країни (23,1% промислового експорту) та є привабливою для іноземних інвестицій (26,1% від загального обсягу прямих інвестицій у промисловість України) [1].

Можливості для успішного реагування харчової промисловості України на глобальні виклики та інтеграцію у світовий простір є завдяки наявності природних ресурсів, географічному положенню та високому ступеню розвитку продовольчого сектора. Велика кількість підприємств виробляють широкий асортимент харчових продуктів, які відомі і конкурентоспроможні на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Сфера виробництва продовольства є однією з небагатьох галузей реального сектора економіки України, що демонструє поступове зростання, незважаючи на складні умови функціонування. Водночас посилення інтеграційних тенденцій, зокрема, імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, втрата традиційних ринків збуту в результаті російської агресії, поставили перед українськими виробниками харчових продуктів нові зовнішні та внутрішні виклики, подолання яких пов'язано з вирішенням багатьох проблем.

Серед проблем, що сьогодні обмежують розвиток виробництва харчової продукції слід відмітити:

— застарілість виробничого устаткування та ускладненням упровадження систем простежуваності для контролю безпечності харчових продуктів приводить до низької конкурентоспроможності окремих українських харчових продуктів порівняно з аналогічною продукцією країн ЄС і розвинених країн світу;

— низький рівень відтворення основних засобів підприємств харчової промисловості призводить до відставання вітчизняного виробничого потенціалу від світового техніко-технологічного рівня, а високий рівень зношування основних засобів (понад 50%) обмежує можливості випуску якісної й конкурентоспроможної продукції;

— затримка інноваційного оновлення матеріально-технічної бази харчового виробництва спричинена ускладненням фінансування, особливо для малих та середніх підприємств, через високі ставки банківського кредитування,

— нестача кваліфікованих кадрів технічних спеціальностей, спроможних працювати з сучасним виробничим обладнанням

— різниця в технічних і санітарних стандартах системи стандартизації і сертифікації харчових продуктів актуалізує прискорення процесу реформування системи технічного регулювання до європейської системи оцінки відповідності продукції згідно з європейськими директивами.

З другого боку, в Україні останнім часом виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів скоротилося майже на третину [2]. Статистичні дані свідчать про загострення кризової ситуації у сучасній харчовій промисловості, пов'язаної із скороченням обсягів власного виробництва машин та устаткування та переорієнтацією вітчизняних харчових підприємств на імпорт технологічного обладнання. Необхідно створювати в Україні сприятливі умови для розвитку підприємств, що виробляють харчове обладнання. Увагу слід приділити розвитку наукоємних та високотехнологічних виробництв, розробці і впровадженню до виробництва аналогів кращих сучасних зразків харчового технологічного обладнання. Це потребує великих інвестиційних вливань у наукове забезпечення та оновлення технологічного парку харчового машинобудування але забезпечить високу якість продукції, її надійність довговічність та відповідність екологічним вимогам.

Однією з особливостей харчового машинобудування є раціональний вибір конструкційних матеріалів. Їх застосування обмежене санітарно – гігієнічними вимогами і обумовлене доступністю та вартістю. Зокрема, для виробництва елементів обладнання, що контактують з харчовим продуктом в харчовій промисловості дозволений вузький асортимент матеріалів. Використання кольорових сплавів, легованих і високолегованих сталей не завжди економічно оправдане, а зносостійкість конструкційних матеріалів в харчових середовищах часто зумовлена їх антикорозійними властивостями і характеристики міцності не завжди мають першорядне значення Перспективним є використання в харчовому машинобудуванні полімерних, композитних та керамічних матеріалів для виготовлення деталей і вузлів технологічного обладнання. Результатом цього може стати зниження матеріало та енергоємності продукції.

Таким чином розвиток харчового машинобудування є одним з дієвих механізмів та інструментів вирішення проблем розвитку потенціалу ринку харчової промисловості, що дозволить здійснювати:

— модернізацію та реконструкцію, розширення діючих і будівництво нових виробничих потужностей відповідно до вимог і нормативів ЄС;

— підвищення ресурсо- та енергоефективності в харчовому виробництві,

— запровадження у виробництво енергоефективних заходів, зокрема, використання альтернативних видів палива; заміну обладнання на більш енергоефективне; впровадження системи комплексної переробки відходів та забезпечення глибокої переробки сировини.

Література: 1. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2018. – 158 с. 2. Нос М.Ю., Черненко Н.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю машинобудування в харчовій промисловості. – Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22528/1/2017-11_1-06.pdf - Назва з екрану.